

1-7 Φεβ

Θεατρο ΚΡΙΤΙΚΗ

«ΑΜΛΕΤ ΜΕ ΠΙΚΑΝΤΙΚΗ ΣΑΛΤΣΑ»
ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΝΩΣΣΟΣ

Πίσω απ' την τραγική όψη

Το έργο του Άλντο Νικολάι που διάλεξε η ομάδα «Πεδίον» για εναρκτήριο της καλλιτεχνικής της δράσης είναι έργο πανέξυπνο. Καιρό είχαμε να δούμε τέτοια σαρκαστική σάτιρα, τέτοιο πνευματώδες χιούμορ — για να μεταχειριστούμε αυτόν τον απόλυτα ταιριαστό βρετανικό όρο του κωμικού. Ο συγγραφέας στήνει το κιάλι του στην κουζίνα του παλατιού της Ελσινόρης κι από κει παρακολουθεί τη διαφοροποιημένη εκδοχή της τραγωδίας του Σαίξπηρ. Τα κύρια γεγονότα παίρνουν μια άλλη ερμηνεία και τα πρόσωπα παρουσιάζονται διαφορετικά. Είναι η αποκάλυψη του εσώτερου χώρου, των μύχιων, του «σπλαχνικού περιεχομένου» της κατεστημένης ιστορίας. Η αλήθεια συμβαίνει στο «μαγειρείο» και από κει εκπορεύεται η τεχνητή όψη που θα σερβιριστεί στον κόσμο. Στην κουζίνα λοιπόν του παλατιού της Ελσινόρης, στο πλαίσιο της ετοιμασίας των βασιλικών γευμάτων και δείπνων, συμβαίνουν όλα τα μεγάλα γεγονότα της σαιξπηρικής τραγωδίας. Πρωταγωνιστής εδώ είναι ο αρχιμάγειρας Φρόγκι (Γιάννης Κυριακίδης), η γυναίκα του Κάθι (Λαμπρινή Λίβα), η κόρη του Ίνγκε (Έλση Ματζανά) και οι σερβιτόροι Μπρεκ (Γιάννης Σταματίου) και Γκρούντερ (Τάκης Μανωλόπουλος). Στην κουζίνα έρχεται όμως και η βασίλισσα Γερτρούδη (Ελεάνα Απέργη), ο Άμλετ (Αλέξανδρος Ποντικάκης) ο Οράτιος (Νίκος Παπαδόπουλος), ο Λαέρτης (Πέτρος Αποστολόπουλος) και ένας θεατρίνος (Τάκης Μανωλόπουλος) ακόμα και η Οφηλία (Έλση Ματζανά). Στην κουζίνα τεκταίνονται όλες οι προθέσεις, οι αφετηρίες και τα κίνητρα είναι όμως διαφορετικά.

Από τα τέλη της δεκαετίας του '60 εμφανίστηκε, στην Αμερική κυρίως, αλλά συχνά και στην Ευρώπη, μια τάση γελοιοποίησης του κλασικού. Η αμφισβήτηση των νεανικών κινημάτων άρπαξε και το σοβαρό, το αξιοσέβαστο, το περιούσιο και το σάρκασε. Αυτό ήταν το «Ριντίκιουλους Θίατερ» και σ' αυτή την τάση μπορούμε να κατατάξουμε το έργο του Νικολάι, που στοχεύει στη γελοιοποίηση, στο διαβρωτικό σατιρισμό, στις χλευαστικές ανατροπές όλων των λόγων, προσώπων και καταστάσεων που συνθέτουν τον ακατάλυτο μύθο της τραγωδίας του μελαγχολικού πρίγκιπα.

Το έργο προσφέρεται και για μια πιο συγκεκριμένη πολιτική ανάγνωση. Καταγγελία πως η επίσημη όψη της ιστορίας είναι αποτέλεσμα κατασκευών, ισορροπιών ή παρεξηγήσεων που τελούνται στα «μαγειρεία», εκεί όπου οι βολικές εκδοχές συνωμοτοποιούνται. Πως η ιστορία είναι παραλλαγή μιας φάρσας και πως η σκοπιμότητα διατήρησε τα μυθοποιημένα πρότυπα. Η «κουζίνα» θα εξακολουθήσει να λειτουργεί κι όταν η μια εξουσία θα εξαλειφθεί και θα 'ρθει μια άλλη. Ποια ανάγνωση υποστήριξε η σκηνοθεσία; Ο εκ Γαλλίας μετακληθείς Ζαν - Πολ Ντενιζόν υπηρέτησε όπως φάνηκε την ευθεία φαρσική εκδοχή. Ασχολήθηκε δηλαδή με το πρώτο επίπεδο της ανατρεπτικής σάτιρας και της ανάδειξης των γνήσιων θεατρικών στοιχείων. Σε κάποια σημεία και σε κάποιους ρόλους πέτυχε απόλυτα κι αλλού μόνο μερικά. Κάπου νοθεύτηκαν οι ρυθμοί και η περιστρεφόμενη βεγγαλική ρόδα δεν λειτούργησε στις σωστές στροφές. Απ' τους ηθοποιούς κανένας δεν υστέρησε, ίσως μόνον ο Λαέρτης του Πέτρου Αποστολόπουλου και ο Άμλετ του Αλέξανδρου Ποντικάκη να πρόδιδαν μια σκηνική απειρία. Ως εξαιρετικές ερμηνείες θέλω να σημειώσω της Ελεάνας Απέργη, του Γιάννη Κυριακίδη, της Λαμπρινής Λίβα, του Γιάννη Σταματίου και με ιδιαίτερη υπογράμμιση της νεαρής Έλσης Ματζανά. Μια καλή και ευχάριστη παράσταση που θα μπορούσε όμως να είναι περισσότερο απογειωμένη.

Αδριανός Γεωργίου